

Fakta – Børn og unges behov for finansiel forståelse

Resumé

Danske børn og unge møder tidligt udfordringen at have ansvar for egen privatøkonomi. Rigtig mange børn får lomme penge til eget forbrug, og to ud af tre unge mellem 13 og 17 år har eller har indenfor det seneste år haft et fritidsjob¹. Men det er desværre ikke det samme som, at de har styr på økonomien. Elever på gymnasier og tekniske skoler lånte næsten dobbelt så mange penge i 2010 som i 2007² og mange unge lægger ikke et budget for deres privatøkonomi³. Ifølge Penge- og Pensionspanelet bør den enkelte have redskaber til at håndtere sin konkrete livssituation for at få bedre styr på privatøkonomien. Og for at give børn og unge en bedre finansiel forståelse, bør skole og forældre arbejde systematisk i forhold til undervisning og dialog i øjenhøjde med børn og unge.

Penge- og Pensionspanelet anbefaler:

- Alle elever i skolealderen bør undervises i de grundlæggende principper for økonomi, når de får ansvar for deres egen økonomi
- Alle forældre bør tale med deres børn og unge om budget, opsparing og lån
- Børn og unge bør opfordres til at bruge det eksisterende inspirations- og informationsmateriale

Børn og unges forhold til privatøkonomi

Allerede som seksårige begynder mere end halvdelen af danske børn at få lomme penge⁴. To ud af tre unge mellem 13 og 17 år har eller har indenfor det seneste år haft et fritidsjob⁵. Når et barn fylder 13 år, er det muligt at oprette en konto i banken til lomme penge, løn, eller opsparing. De fleste banker giver her mulighed for hævekort, og når barnet fylder 15 år kan kontoen tilgås via netbank og mobil. Men selvom de fleste børn og unge tidligt får et økonomisk ansvar, betyder det ikke, at de samtidig lærer at styre deres økonomi. Det kan give problemer, når de bliver voksne. På landets gymnasier og tekniske skoler lånte de unge elever næsten dobbelt så meget i 2010 som i 2007⁶. Og i 2013 lægger 40 % af de unge mellem 18 og 25 år ikke et budget for deres privatøkonomi⁷.

Fakta

- Kun 21 % af børn i alderen 6-17 år får slet ikke lomme penge af deres forældre⁸
- Unge i alderen 12-14 år får i gennemsnit 194 kr. om måneden i lomme penge⁹

¹ LO-Dokumentation (2011)

² DR Penge, 8. februar 2012

³ You Gov for Penge- og Pensionspanelet (2013)

⁴ TNS for Nordea (2013)

⁵ LO-Dokumentation (2011)

⁶ DR Penge, 8. februar 2012

⁷ YouGov for Penge- og Pensionspanelet (2013)

⁸ TNS for Nordea (2013)

⁹ TNS for Nordea (2013)

- 30 % af unge mellem 18-25 år har et forbrugslån¹⁰
- 35 % af unge mellem 18-25 år sparer slet ikke op¹¹
- 14 % af unge mellem 18-25 år kender aldrig størrelsen på deres månedlige udgifter¹²
- 10 % af unge mellem 18-25 år har optaget lån for at kunne betale regninger¹³

Bedre finansiel forståelse hos børn og unge

Penge- og Pensionspanelets undersøgelser blandt voksne med gældsproblemer peger på, at de gerne ville have haft mere viden om privatøkonomi i en tidlig alder¹⁴. De gældsatte efterlyser en forebyggende informationsindsats målrettet unge mennesker. Samtidigt er den internationale erfaring inden for finansiel oplysning, at forbrugere er mest åbne over for nye redskaber til privatøkonomien, når der er opstået et nyt behov eller ansvar. Derfor bør der sættes fokus på den konkrete livssituation for børn i skolealderen, der får ansvar for egen økonomi, og for de unge, der snart skal ud i voksenlivet.

Penge- og Pensionspanelet afholder i samarbejde med Danmarks Matematiklærerforening kampagnen 'Funny Money', som skal give børn og unge en grundlæggende forståelse for budgetter, opsparing og lån. Der er blevet udviklet undervisnings- og inspirationsmateriale målrettet børn og unge i skolealderen, som kan bruges både i undervisningen og kan fungere som inspiration til forældrene.

Men det er ikke nok at styrke undervisningen i skolen. Tre ud af fire teenagere vil helst lære om privatøkonomi fra deres forældre¹⁵, og unge helt op i 20'erne ser stadig deres forældre som den vigtigste kilde til viden om privatøkonomi. Derfor spiller forældre også en afgørende rolle i forhold til børn og unges finansielle forståelse. Penge- og Pensionspanelet har udviklet en håndbog og inspirationsfilm til forældre, som inspiration og vejledning til dialogen med børnene.

Kampagnen 'Funny Money' er en del af regeringens forbrugerpolitiske handlingsplan.

Hvem er Penge- og Pensionspanelet?

Penge- og Pensionspanelet har til formål at fremme danskernes interesse for og viden om finansielle produkter og ydelser. Det sker blandt andet via undersøgelser af forbrugeradfærd og forbrugerforhold samt udvikling af forbrugerinformation og kampagner.

Penge- og Pensionspanelet blev oprettet i juni 2007 af et enigt Folketing med ønsket om at styrke forbrugernes viden om og interesse for finansielle forhold generelt. Panelet hører under Erhvervs- og Vækstministeriets ressort, og sekretariatsbetjeningen er placeret i Finanstilsynet. Penge- og Pensionspanelet består af en formand med særlig kendskab til forbrugeradfærd og otte medlemmer fra finansielle brancheorganisationer og forbruger- og medlemsorganisationer.

Læs mere om Penge- og Pensionspanelet på www.raadtilpenge.dk

¹⁰ YouGov for Penge- og Pensionspanelet (2013)

¹¹ YouGov for Penge- og Pensionspanelet (2013)

¹² YouGov for Penge- og Pensionspanelet (2013)

¹³ YouGov for Penge- og Pensionspanelet (2013)

¹⁴ Bl.a. YouGov Zapera for Penge- og Pensionspanelet (2010)

¹⁵ TNS Gallup for Nordea (2012)